

УДК 621.313

Солодовнікова Т.П.

старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА ПІД ЧАС БОЙОВИХ ДІЙ

24 лютого 2022р. енергетичну систему України від'єднали від спільної енергосистеми рф та білорусі, в котрій Україна залишалася ще з радянських часів. І буквально через три тижні війни українська енергосистема синхронізувалася з енергосистемою ЄС.

Як завжди трансформаторні підстанції є і були найважливішим вузлом зв'язку між виробниками та споживачами електричної енергії. За Міжнародним гуманітарним правом напад на такі об'єкти заборонений за ст. 52 Першого Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р. Тобто любе намагання знищити енергетичну систему можна

кваліфікувати як порушення заборони нападів на об'єкти критичної цивільної інфраструктури, необхідної для виживання цивільного населення.

До другої воєнної зими Україна добре підготувалася. Значно посилила систему протиповітряної оборони, побудувала крутий фізичний захист довкола енергооб'єктів, фактично першою у світі.

Та навесні ворог знов змінив тактику. Його удари стали точковими, тобто на одну теплову станцію ворог скеровував відразу декілька ударних безпілотників або ракет. Так країна-терорист намагалася та намагається і зараз пробити протиповітряну оборону в конкретних регіонах промислових центрів.

Одним із найважливіших етапів української енергетики є планова ремонтна кампанія на атомних станціях, і якщо цей процес випаде на час літньої спеки, то дефіцит потужності в електромережі зросте в рази. «Влітку може виникнути така ситуація, що в нас удома не буде електрики», – попереджають експерти з енергобезпеки аналітичного центру DiXi Group. Тож при відсутності запасів в мережі її доведеться імпортувати.

Та незважаючи на це на підприємстві «Атоменергомаш», розпочалося виробництво компонентів ядерного палива для вітчизняних атомних енергоблоків. Проєкт є спільним для НАЕК «Енергоатом» і американської компанії Westinghouse.

На створення власної лінії з виробництва ядерного палива «Енергоатом» планує вийти у 2026 році. Україна стала першою у світі країною, яка відмовившись від російського ядерного палива, перевела свої атомні енергоблоки радянського дизайну на ядерне паливо американського виробника Westinghouse.

2) Через місяць повномасштабної війни – 31 березня 2022 року – Всесвітня асоціація організацій, що експлуатують атомні електростанції (БАО АЕС) перевела українські атомні електростанції до Паризького центру. Раніше українські АЕС входили до московського центру БАО АЕС від моменту створення цієї організації у 1989 році.

3) На Чорнобильській АЕС російські окупанти перебували 36 днів.

Запорізька атомна електростанція залишається окупованою з 4-го березня 2022-го й донині.

Після ЗАЕС російська армія намагалася взяти під свій контроль також Південноукраїнську атомну станцію, однак ЗСУ розбили противника у Вознесенську (місто розташовано за 30 кілометрів від станції – ред.) та відкинули його за Миколаїв.

ПУАЕС неодноразово ставала об'єктом російських ракетних атак. 16 квітня, 5-го та 26-го червня російські крилаті ракети пролетіли на критично низькій висоті над станцією. Це зафіксували камери спостереження, інформація була передана до МАГАТЕ.

19 вересня під час чергового ракетного удару по Миколаєву та області одна із російських ракет впала та вибухнула на промисловому майданчику за 300 метрів від ядерних реакторів Південноукраїнської атомної електростанції.

Ці та чимало інших дій російських окупаційних військ суперечать категоричній забороні будь-яких нападів на об'єкти підвищеної небезпеки, зокрема на атомні електростанції, про що йдеться в статті 56 Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року.

4) Вперше в історії незалежної України в листопаді 2022 року на українських АЕС спрацював аварійний захист, всі енергоблоки автоматично відключилися. Це сталося через спричинене ракетними обстрілами зниження